

hvis trinde, rødmskede Kinder vare deelte af et smalt Kindstæg. Hans Næse havde den kuffte opadstræbende Form, som i Forbindelse med et Par livlige runde Line og et graaligt krallet Haar, gjorde det høist vanskeligt for Anders Tilsjød at sætte et alvorligt Ansigt op. Sin Gang, som var temmelig rokkende, søgte han at fremstunde ved to buttede Arme, som han holdt dygtigt forover, langt fra Kroppen, og brugte ligesom et Par Karer. Han var et altsor elastisk Gemyt til at Ulykken kunde slaa ham flad. Han hengav sig i Lieblifkeds tilfældige Stemning og kunde græde og lee i samme Minut. Til trods for hans smilende Anslyn manglede det ham dog ikke paa alvorlige Betyrninger, og deriblandt en af de værste: Næringsforg, en farlig Fjende for huuselig Lykke, som dog hans fortreffelige Hustru Almegaard ærligt hjalp ham med at bekæmpe. Hvad udrettede ikke Almegaard? Hun bagte og brasede, naar der var Noget i Huset, som lod sig behandle paa den Maade; syede, stoppede, strilledede, vaskede og farvede, for at Tilsjød og syv mindre Tilsjøer af begge Køn kunde vise sig nogenlunde anstændigt for Verden.

Som sagt — Tilsjød stod i Døren for at indaaende den friske Morgenluft, medens jeg var isærd med at liste mig ind i Haven for ret at overraske min gamle Lærer. Der herskede den dybeste Stillehed, da paa engang Almegaard lukkede Vinduet op og raabte: Froløst! Tilsjød gik til Skolevinduet og gjentog Hjeltraabet, hvorpaa den hele Ungdom med buldrende Larm af Træskoene stormede ud paa Legepladsen.

Tilsjød kaldte: „Peter, Maren, Christopher, Ivar, Ivar! Kom ind Børn og faae Kaffe. Ivar, Ivar!“

Jeg stod nu lige bag ved ham. „Her er jeg Fatter!“ Han vendte sig hurtigt om ved denne fremmede Stemme og stræbte et Lieblif paa mig med oppilede Line.

„Ivar, Ivar! min rare gamle Dreng! Nei er det virkelig Dig? Na, Herre Gud, det var da en delig Overræstelse.“ Han trykkede og klappede mig, sprang med det ene Been ud af Træskoene og raabte: „Almegaard! Mutter! Her er Ivar!“

Almegaard raabte indfra: „Nei, han er her.“

„Na Snak, Mutter! Her er den rigtige Ivar; Ivar Gudsader. Ja, Du veed da, at jeg har opfaldt min yngste Dreng efter Dig. Ja, jeg siger Du som i gamle Dage.“

Almegaard kom omsider til og gav mig en ligesaa hjærlig Velkomst. Hun omfavne mig med et Rundtenomstykke i hver Haand. At spise Froløst paa Dalbygaard maatte jeg aldeles opgave. Jeg indtog Hæderpladsen for Bordenden, hvor Tilsjød præsenterede sine syv levende Frembringelser for mig, hvorpaa de alle bleve placerede paa en lang Bænk; Maren, den ældste, nærmest Faderen, medens den lille Ivar, min Gudsøn, der ikke alene var den sidste, men tillige den correcteste Udgave af selve Anders Tilsjød, med sine smaa buede Been krøb op paa den yderste Ende af Bænken. Det var den mærkeligste Kaffeberøring i sit Slægt jeg har bivaanet. I den mobfattede Ende af Stuen var Almegaard ivrigt beffæstiget med en dampende Kaffejedel, hvis første Product naturligtvis præsenteredes mig. Det var et fort Fluidum, som ikke alene forfærdede mig ved den store Kvantitet, men den blotte Lugt af denne kraftige Essens foraarjagede mig Hjertebanken. Den anden Brygning tilfaldt Tilsjød og hans elskede Almegaard, som nu satte sig ved min Side og med Velbehag nød en Kop Kaffe af Middelstyrke. Ungdommen var imidlertid sat i Arbejde med diverse Brødkiler, medens lille Ivar indfræntede sig til at holde foreløbige Dvælsere og gjøre forgyvede Forsøg paa at gabe over en uhyre Humpel, som vistnok af en Heiligtælle var tilfalden ham. Da Almegaard havde epeberet sin Kop, kom Touren til Maren og Christopher, hvem den tredje Tilvirkning af de allerede noget afstræfede Bønner blev tildeelt, og saa fremdeles lige ned til lille Ivar, der med Begjærlighed puttede Hovedet og alle Fingrene ned i den store Spøskum, uden at dens uftsbidige Indhold formaade at sætte nogen kjendelig Plet paa hans Næsetip.

Den Gamle var i sit mest straalende Humeur under hele det tarvelige Maaltid, men vilde dog ikke ret til at besvare mine Spørgsmaal, skjøndt han teede sig, som om han havde hele Posen fuld af Nyheder.

„Hvor er Ellen?“ spurgte jeg.

„Ellen!“ Skolemesteren smilte polist hen til sin Kone:

„Hvem er den Pigelil i Brudebåndsen, See, hvor delig med Brudekranden! Hop, hop, hop, hun er Datter min, Hun er listig og hun er fin I Dandben!“

„Hvad skal det sige, skal Ellen giftes?“

„Hop, hop, hop! hun er Datter min! ha, ha, ha!“

„Ja, det er en vidtsøftig Historie, min kjære Ivar. Men Død og Plage! Jeg sidder her og synger og Møster er død.“

„Ja, det maa Du nok sige,“ sagde Almegaard. „Imorgen skal hun begraves. De huffer da nok Student, Peer Erikfen derovre i Udslyttergaarden? Hans gamle Ingeborg, min salig Møsters Søster, skal begraves imorgen. Det vilde da glæde Familien om Ivar vilde følge det gamle Skind.“

„Ja, men Ellen, Ellen! Skal hun giftes?“

Det klukkede i Skolemesteren. „See, hvor delig med Brudekranden!“ smaasang han.

„Ja, der skalde rigtig nok ikke tales om det, Herr Ivar,“ afbrød Almegaard sin syngende Mand. „Det er at haabe, at vor Herre mager det godt for Ellen og hendes Forældre. Noget rigtig Afgjort er der jo ikke endnu.“

„Men fortæl dog?“

„Nei, min kjære Ivar,“ sagde Skolemesteren; „nu maa jeg paa Skolen og den Historie er for lang til en Kaffeplads, men kom imorgen.“

„Der var ikke mere at faae ud af den Gamle den Dag. Jeg maatte love at tilbringe den næste Aften i Skolen, hvilket jeg heller end gjerne gjorde, da jeg var i hvi Grad begjærlig efter at erfare noget om den Hemmelighed, hvori min Ungdomsveninde, den smukke Ellen, sandsynligvis spillede en Hovedrolle.“

Da Tilsjød havde sagt mig Farvel, tog Almegaard mig tilside. „De kan troe, Student, det var ængstelige Dage for mig ifjor Sommer. Min rare Ellen, der var Lærerindeovre hos den rige Søren Riisbald, kunde ikke holde det længere ud der; han var ond og haard imod hende, medens Konen holdt af hende som af en Datter. Men Ulykken var, at Sønnen Poul ogsaa holdt af Ellen. Kjønne ere de begge og fra Børneaarene have de altid havt et kjærligt Lie til hinanden. De huffer jo nok Poul?“

„Som for nogle Maaneder siden tog Examen paa Landbohøiskolen? So, ham traf jeg undertiden sammen med i Hovedstaden. Han er en meget elskværdig og dygtig ung Mand, jeg kunde næsten unde ham at føre Ellen til Alteret.“

„Ja, men den Gamle var reent rasende ved den Tanke; han vilde sende Ellen hjem, men hun vilde ikke ligge sine Forældre til Byrde. Madam Riisbald stjal for sin Mand og turde ikke give Ellen et venligt Ord, men luskede stille omkring i Huset, medens Ellen græd. Imellem Poul og hende var nok Alt paa det Rene. Saa en Dag besluttede gamle Søren at jende Poul til Kjøbenhavn; det saae mørkt ud den Dagovre hos Riisbalds. Ja, det er ikke altid Rigdom, der giver den største Lykke. Den bondefølte Søren Riisbald var for hovmodig og mægtig en Mand til at ville see sin Søn forenet med den fattige Degns Datter, og hun er dog saa smuk og veloplært. Poul traadte dristigt op imod Faderen og sagde ham ligefremt og bestemt, at Ellen var hans Brud; den Gamle rasede og larmede og vilde jage Sønnen ud af Huset. Det gjorde han da ogsaa, kan jeg troe, men — aa, ja ja! saa tog han Ellen med; det var ved Natteid, de forløbe Egnen. Ja — nu fortæller Tilsjød Dem nok Resten.“

„Hvor er da Ellen?“

„I Kjøbenhavn.“

„Og Poul?“

„Ja, han er nok hvor Ellen er. Hun er i Huset hos meget fine Folk, der have taget sig af de unge Menneker og hvor Poul dagligt kan see hende.“

Efterat have gjort dette Indblik i Ellens romantiske Kjærlighedshistorie, bød jeg endelig Almegaard Farvel og itede hjem til Dalbygaard.

Dagen efter styrede jeg min Gang over til gamle Peer Erikfen, for efter Løfte at bivaane hans Hustrues Begravelse. Jeg skulde maafee forbigaae denne Begivenhed, som vistnok ligger udenfor Gjenstanden for min Fortælling; men da den frembyder et eendommeligt Træk til Tilsjøernes Karakteristik, vil jeg dog i Korthed berøre den. Rundtomkring fra Gaarde og Huse i den hele Omegn saae jeg Mænd og Kvinder vandre over de tilsnæede Marker til Sørgehuset, for at vise salig Ingeborg den sidste Væ. Peer Erikfen lod til at sætte megen Pris paa min Nærværelse. Jeg kan ikke sige, at der herskede nogen trykkende Stillehed eller noget stot Ceremoniel i Storskuen. „Ja — nu buede hun ikke mere,“ lod det fra Peer Erikfen, hvilken Bemærknings Rigtighed bekræftedes stedsvis af Forsamlingen ved Ytringer som: „Hun var jo gammel og fjør“ — „Det var jo godt, at Vorherre løste op for hende.“

Omsider viste Tilsjød sig. Da hans Kone var af Ingeborgs Slægt, havde han benyttet Leiligheden til at vise den rige Gaardmand en særdeles Udmærkelse ved at lade hele Familien give Møde. Efter Tilsjød, der i sit Embeds Medsør naturligtvis var fort som en Raad, traadte Almegaard ind i Stuen. Det forundrede mig, at hun i den korte Tid havde formaaret at anlægge den dybeste Sorg fra Top til Taa. Naa — hun vilde maafee soutenerer sin Stilling, udenfor Bondestanden“. Men hvor steg ikke min Forbavselse, da jeg saae hende efterfulgt af en lang sort Hale, der blev tyndere og tyndere, indtil den omsider endte i — lille Ivar! Hvor havde stakkel Almegaard faaet Tid og Penge fra til at anlægge denne Generassorg? Tilsjød stred til sine Forretninger, medens hans sorte Anhang af Kone og Børn stillede sig i en lang Række. Da jeg nærmede mig Almegaard for i Stillehed at hilse paa hende og Børnene, blev jeg angreben af en umaadelig stram og suur Lugt. Alle Ungernes officielle Sorg indfræntede sig ikke til de sorte, klamme Klæder, men udbredte sig over Ansigt og Fingre. Jeg fik ikke Tid til at anstille nærmere Undersøgelser angaaende dette Phænomen, da Præsten i det Samme indfandt sig og kort efter begyndte sin trøstende Tale, under hvilken faavel hans som hele Forsamlingens Næser vare i stadig Bevægelse i Retning henimod den sorte Degnefamilie.

Da jeg om Eftermiddagen indfandt mig i Skolehuset og, i Haab om at erholde nærmere Oplysning, henventte en Compliment til Almegaard i Anledning af det imponerende Optog i Sørgehuset, blev jeg pludseligt indbriet i Hemmeligheden ved de milde Vedrædelser, Tilsjød i den Anledning gjorde sin Kone.

„Jeg skal sige Dig, Ivar! naar Mutter ikke kan staa i Væskballen, saa maa hun i Farvekaret. Men denne Gang har hun, Vorherre Død! overtruffet sig selv. Før lod hun det

blive ved at kaste et Par Hoser, en Barnetrøje eller et Skjort i Karret, men denne Gang har hun byppet hele Familien i Sværten.“

„Ja,“ sagde Almegaard, „hvor skulde jeg fattige Stakkel faae Sørgekæber fra til hele Familien?“

„Ungerne kunde jo være blevne hjemme.“

„Det havde dog seet saa underligt ud, bitte Tilsjød!“

„Og saa have de stakkel Børn maattet holde Sengen næsten hele Dagen igaa, medens Klæderne vare i Farveriet. Lørrer bleve de da ikke; de uhyggelige Unger jee jo forstrækkeligt ud i Ansigtet. Og saa den uheldige Stank!“

Jeg udbrød nu i Ertafte over Almegaards vidt bekyndte Dygtighed og uendelige Mangsfolbighed, hvilket da atter satte hende i godt Humeur.

„Og min gamle Ven og Lærer,“ sagde jeg, „der rejser til Kjøbenhavn og ikke besøger mig? Jeg blev som himmelfalden, da min Broder igaa fortalte mig det.“

„Ja, maa Du ikke nok sige det. Men jeg var saa forstumlet i mit Hoved, fra jeg kom til jeg slap hjem igjen, at der ikke var Tale om at gjøre Bisiter dengang.“

Jeg kom nu frem med min Forøring til Tilsjød: to Flafler gammel Rom og et Pund sin Thee, for at han strax ved at nyde sin Yndlingsdrik kunde blive ret animeret til at fortælle sin Kjøbenhavnskrise.

„Na nei, aa nei!“ udbrød han i Glæde over denne kostelige Gave, idet han med et betydningsfuldt Nik rakte den til Almegaard, der kort efter satte den dampende Drik for os. Da Piberne vare tændte, begyndte nu Tilsjød i sin jyske Dialect Fortællingen om sine Eventyr forrige Sommer.

„Ja — Mutter har nok talt til Dig om Søren Riisbald?“

Jeg bekræftede det.

„Det var den 2den Juli forrige Aar. Jeg gik i den tidlige Morgenstund ude i Haven og satte Erteris. Da kom Gaardrengenovre fra Riisbalds og stak mig et Papir i Haanden. Det var et Brev fra Madamen, der i et Par Linier underrettede mig om, at Poul var tagen bort om Matten og at Ellen var fulgt med. Hun tvivlede ikke om, at han agtede sig til Kjøbenhavn, og da hun der har en Søster, der er Enke efter en velhavende Smørgrosferer, satte Almegaard og jeg vort Haab til, at Ellen var thyet til hende. Hun hedder Madam Brass og skulde boe paa Strandboeien, det meente da Mutter, at hun engang havde hørt fortælle. Ja, Du kan troe, der blev Nøre her i Huset. Hvad vilde Folk sige, naar de fik at høre, at Ellen var løben af Landet med en ung Fyr? Almegaard vred sine Hænder og græd bittere Taarer. Saa gabe alle Ungerne sig ogsaa til at hyle, skjøndt de ikke vidste hvorfor. Naa naa, Børn! sagde jeg, lader os give os tilfreds. Om Ellen er ovre hos Riisbalds eller i Kjøbenhavn, er hun da derfor ikke længere fra sin Gud. Hun vil nok vide at bevare sin gode Samvittighed og sin Kjærlighed til os herhjemme. Jeg kan ikke negte, Ivar, da den første Forstrækkelse havde sat sig, begyndte det at krille indeni mig, som det altid gjør, naar jeg skal til at lee. Den gamle Riisbald var vistnok i værre Kattepine, end jeg.“

Naa — det var min Almegaard, der fik den store Tanke, at jeg strax skulde rejse til Kjøbenhavn efter de Flygtede. Om hun havde sagt, at jeg skulde rejse til Cap Horn, kunde det ikke have overrasket mig mere i første Lieblif. Jeg vilde, at Skipper Knusgaard saa særdig i Ebeltoft til at gaae til Kjøbenhavn en af Dagene. At tage til Aarhus og saa med Lampstibet, hvad formodentlig Børnene havde gjort, var for vidtløftigt og klosteligt for mig. Om Eftermiddagen stod jeg da allerede fuldt udrustet, i min bedste Stads, for at vandre til Ebeltoft. Mutter havde stoppet Baglommerne fulde af Hoser og Undertøi; Lommeerklæder og Flipper kom jeg i Støvleflasterne, medens Almegaard fulgte sin store Synpøse med det Bedste, hun havde i Fædburet.

Jeg bød nu Farvel. Jeg vil ikke negte — det var lidt haardt. Ungerne vilde ikke flippe mig. Jeg sagde Farvel hjemme og jeg sagde Farvel tyve Gange paa Veien; der blev ingen Ende paa. Hele Familien sjollede med halvveis til Ebeltoft, og samlede op, naar der faldt Søffer ud af Baglommerne. Endelig kom da Skilmisjen. Ja, det var en Jammer! Jeg skyndte mig nu, det bedste jeg kunde, hen ad Veien, men det gik kun imaat. Mutter havde stoppet mig for stærkt; min sorte Stadsdragt havde knap Plads til mig alene, endfige til hele Bagagen. Jeg sølte mig tilmøde som en Ruffert, hvis Laag hvert Lieblif vil springe op.

„Knusgaard er en brav Mand; han tog mig frit med som Døkapassager og meente, at jeg nok imellemstunder kunde faae Lov til at krybe i en Kvie, naar den ikke blev benyttet. Hans Sagt var et Slægt Smalle. Alle Passagererne vare isærd med at gaae tilkæis, da jeg om Aftenen gik ombord, og det varede ikke længe, før vi stode ud efter for en sagte Vind. Det var en delig Aften; saa milbt og stille, at man kunde høre Slagene af Løirekollen inde fra Land. Solen dalede ned bag Helgenæsset; alt Levende syntes nu at begive sig til No efter den travle Dag, saa det snart forekom mig, som Styrmanden og jeg vare de Eneste, der endnu ikke havde luffet Vinene. Da jeg gik forud i Skibet, saae jeg et svært Toug, der laa paa Dækket i mange Kredse. Det forekom mig, at jeg paa denne Plads maatte kunne banne mig et behageligt Sovested. Jeg satte mig midt i Kredsen, svøbte mig ind i Almegaards tykke graa Tørklæde, lagde Hovedet op mod en Planke, og tittede med stille Veemod ud igjennem en Abning paa Siden af Skibet, hvor igjennem Touget løb ud. Jeg kunde endnu see Land og stirrede ud i den Retning, hvor nu i min lille Bolig Al-